

SCENARIUSZ LEKCJI TERENOWEJ W EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

Autorka: Karolina Domian - Szkoła Podstawowa nr 14 w Krakowie

Hasło programowe	"OGRÓD ODKRYWCÓW"
Zakres treści (temat)	<u>Temat:</u> Odkrywamy przyrodę wszystkimi zmysłami. <u>Pytania kluczowe:</u> Co rośnie w ogrodzie? Co pachnie na łące? Co słyszę wśród drzew? Jakie smaki mają warzywa? Jakie kształty ma przyroda? Czy ortografia może ukryć się wśród roślin, a może pod ziemią?
Miejsce i czas realizacji	<u>Miejsce realizacji</u> Ogród szkolny - teren wokół rabat ogrodowych oraz łąki kwietnej, - teren wokół szkoły - łąka, las. <u>Czas realizacji</u> - lekcja blokowa edukacji wczesnoszkolnej - 4 - 5 godzin lekcyjnych. <u>Okres realizacji</u> - czas zbiorów w ogrodzie szkolnym, - na przełomie końca lata i początku jesieni.
Cele:	1) ogólne: <u>- poznawcze</u> ➤ rozwijanie dziecięcej wrażliwości na otaczającą przyrodę (wykorzystanie zmysłów dotyku, wzroku, słuchu, węchu), ➤ budowanie postaw proekologicznych u dzieci oraz dbaniem o środowisko przyrodnicze, ➤ budowanie zainteresowania uprawą roślin <u>- wychowawcze</u>

	➤ budowanie pozytywnych doświadczeń u dziecka w kontakcie z przyrodą, ➤ budowanie pozytywnych relacji, opartych na zaufaniu między dziećmi w grupie - <u>psychomotoryczne</u> ➤ pobudzanie kreatywności, ➤ poprawa odporności organizmu, ➤ poprawa sprawności fizycznej i koordynacji ruchowej ➤ podwyższenie poczucia własnej wartości u dziecka.
	2) szczegółowe (operacyjne): - <u>wiadomości</u> Uczeń - potrafi wymienić zmysły człowieka - potrafi nazwać charakterystyczne rośliny występujące na łąkach - wymienia nazwy warzyw ogrodowych - <u>umiejętności</u> Uczeń: - dokonuje obserwacji przyrodniczych za pomocą różnych zmysłów - dokonuje interpretacji obserwowanych zjawisk przyrodniczych i poprawnie formułuje wnioski, - dokumentuje obserwacje przyrodnicze za pomocą schematycznych rysunków, - posługuje się prostym sprzętem do obserwacji terenowej: lupą, narzędziami ogrodniczymi. - <u>postawy</u> Uczeń: - przestrzega zasad właściwego zachowania się w ogrodzie - dostrzega piękno przyrody i potrzebę jej ochrony.
	<u>Metody pracy:</u> - obserwacje przyrodnicze, , - eksperymenty z elementami przyrody

Metody i techniki pracy	- doświadczenia w terenie.	
	<u>Techniki pracy:</u> - pudełko odkryć, - kostka zmysłów, - komponowanie elementów przyrody.	
Formy pracy	<u>Formy pracy</u> - praca w zespołach zadaniowych) - indywidualna - zbiorowa (ewaluacja zajęć i zaproszenie rodziców)	
Środki i materiały dydaktyczne	<u>potrzebne uczniom:</u> - piktogramy zmysły - podkładki A4 - kartki techniczne format A3 - ramka z kartonu w formacie A3 - fartuszki do ogrodu - narzędzia ogrodnicze małe - lupa - tacki - nożyki do warzyw	<u>potrzebne nauczycielowi:</u> - pudełka obserwacyjne - koce - moździerz - chustki do zawiązania oczu - książki przyrodnicze i ogrodnicze - kostka zmysłów - pudełka zmysłów 4X - folia samoprzylepna - sznurek z 4 końcami do podziału na grupy - karty pracy
	Przebieg zajęć/lekcji	1. <u>Faza przygotowawcza</u> Uczniowie przed zajęciami w ogrodzie otrzymują informacje: co należy przynieść na lekcję w ogrodzie szkolnym oraz zadaniem uczniów jest przypomnienie sobie: jakimi zmysłami poznaje człowiek? Nauczyciel wyznacza teren zajęć, przygotowuje potrzebne pomoce do realizacji zajęć. Przed zajęciami nauczyciel zapoznaje uczniów: - z zasadami zajęć w ogrodzie, - przedstawia plan przebiegu zajęć,

- pokazuje jak posługiwać się narzędziami ogrodniczymi,
- pokazuje grupie teren, po którym można się poruszać,
- pokazuje, których roślin nie można spożywać.

Nauczyciel mówi dzieciom, że w czasie dzisiejszych zajęć będą miały okazję zdobycia odznaki „Ogrodu Odkrywców”. Aby zdobyć odznakę należy zebrać osiem pieczętek na swojej karcie. W celu zdobycia potrzebnych pieczętek należy wykonywać zadania, które nauczyciel przygotował. Każde z dzieci otrzymuje swoją kartę z miejscem na pieczętki.

2) Faza realizacyjna

AKTYWNOŚĆ 1 - **POZNAJEMY ZMYŚLAMI**

Dzieci współpracują w czterech grupach (DOTYK, SŁUCH, WĘCH, WZROK). Nauczyciel zapoznaje uczniów z piktogramami zmysłów i dzieli klasę na grupy, wyznacza zadania dla każdej z grup, każda grupa otrzymuje pudełko zmysłów.

Zadaniem grupy jest zgromadzenie minimum pięciu elementów przyrody do pudełka zmysłów, które poznają za pomocą zmysłu danej grupy.

*W przypadku jeśli np. słysząc ptaka, należy go narysować i przy prezentacji naśladować jego głos. Następnie grupy wymieniają się między sobą i poznają zmysłem, grupy która prezentuje swoje zbiory.

*Na tej zasadzie, że jeśli grupa wzrok rozpoznaje przedmioty grupy dotyku, to musi je rozpoznawać po dotyku z zasłoniętymi oczami. Itd. Jeśli grupa węch, prezentuje swoje zbiory grupie dotyk, to ta musi za pomocą węchu je rozpoznawać z zamkniętymi oczami.

Wnioski każda z grup zapisuje na karcie pracy. Wymieniając: *Co czuję? Co słyszę? Co widzę? Co smakuje?*

AKTYWNOŚĆ 2 - **ZDROWE KANAPKI**

Uczniowie z zebranych produktów z ogrodu warzywnego przygotowują zdrowe kanapki, na których za pomocą wyciętych kształtów z warzyw tworzą kształty zwierząt zamieszkujących łąki, lasy i ogrody. Aktywność jest formą zorganizowanej przerwy w czasie zajęć.

AKTYWNOŚĆ 3 - **ŻYWA ORTOGRAFIA**

Zadaniem uczniów jest wypisanie jak największej ilości nazw roślin i zwierząt według podanych trudności ortograficznych, pracując w grupach podzielonych za pomocą sznurka. Grupa 1 - ó. Grupa 2 - ż. Grupa 3 - rz. Grupa 4 - u. Uczniowie obserwują owady występujące na łące kwietnej, sprawdzają, czy któryś z owadów zasiedlił domki i hotele dla owadów, podnoszą kamyki, korę, kępy traw i sprawdzają, czy żyją tam bezkręgowce, zaobserwowane nazwy zapisują w karcie pracy zgodnie z trudnością ortograficzną.

AKTYWNOŚĆ 4 - **TABLICE PRZYRODNICZE**

Uczniowie otrzymują podkładki i kartki A4, pracując indywidualnie opisują wybraną roślinę lub zwierzę, według podanych pytań: Gdzie rośnie/ Gdzie występuje? Jak wygląda? Po czym go poznać? Czego potrzebuje do wzrostu? Czy jest ważny dla przyrody? Następnie uczeń wykonuje ilustrację do opisu i pracę umieszcza w plastikowej osłonce, doczepia do niej patyk. Każdy uczeń wybiera miejsce w ogrodzie, gdzie umieszcza swoją tablicę z opisem, zgodnie z występowaniem danej rośliny lub owada.

AKTYWNOŚĆ 5 - **WIELOBARWNOŚĆ I WIELOKSZTAŁTNOŚĆ**

Uczniowie otrzymują ramki z tektury, do których przymocowana jest folia. Zadaniem uczniów jest zebranie z łąki i ogrodu wielobarwnych roślin o różnych kształtach i stworzenie kompozycji, obrazu przestrzennego. Uczniowie mają do wyboru, ramki do pracy płaskiej bądź kartonik, do pracy przestrzennej.

Następnie każdy z uczniów umieszcza na pracy wybrane zwierzę, które dobrze czuło by się na tej pracy. Zwierzę wycina z kart pracy, następnie zabezpiecza pracę folią samoprzylepną. Nadaje tytuł pracy. Prace zostają zawieszane przez nauczyciela i wyeksponowane na ogrodzeniu szkolnym.

AKTYWNOŚĆ 6 - KSZTAŁTY W PRZYRODZIE

Uczniowie wyszukują przedmioty z otoczenia według kategorii zapisanych przez nauczyciela na kartonach. Kategorie: okrągłe, proste, krzywe, długie, krótkie, trójkątne, równoległe, inne. Matematyczne kształty w przyrodzie pomagają uczniom kategoryzować i dopasowywać do konkretnej kategorii.

AKTYWNOŚĆ 7 - DŹWIĘKI PRZYRODY

Uczniowie z zebranych patyków, kamieni, gałęzi, kory, liści, traw, szyszek próbują wydobyć dźwięki, sprawdzają, które elementy przyrody nadają się do muzykowania. Uczniowie sprawdzają co szeleści, co jest głośne, a co ciche. Doświadczają, że drewno wydaje szczególne dźwięki o różnych tonach. Uczniowie bawią się układając różne rytmy, układają rytm do swojego imienia. Następnie jedno z dzieci za plecami pozostałych wytwarza dźwięk np. uderza o siebie dwoma kamykami, zadaniem pozostałych dzieci jest odgadnięcie jakiego materiału użyło dziecko. Z pozostałych patyków uczniowie wytwarzają instrumenty muzyczne np. z kilku patyków przymocowanych za pomocą sznurka może powstać drewniany instrument muzyczny. Dzieci mogą tworzyć muzykę uderzając o wisząc kawałki drewna.

AKTYWNOŚĆ 8 - ŚCIEŻKA SENSORYCZNA

Uczniowie współpracując w grupach przygotowują ścieżkę sensoryczną w wyznaczonym miejscu. Do ścieżki sensorycznej mogą wykorzystać przyniesione szyszki, korę ogrodową, kamyki, patyki oraz mech z lasu. Następnie uczniowie boso przechodzą przez ścieżkę sensoryczną pobudzając zmysł dotyku.

AKTYWNOŚĆ 9 - LEŚNE MEMORY

Uczniowie dobierają się w pary, ich zadaniem jest przyniesienie z lasu w pobliżu szkoły 6 patyków podobnej długości oraz 9 różnych rzeczy, np. szyszkę, piórko, gałązkę, liście, kamyk, kawałek kory, nasiona, czapeczkę żołądzia itp. Następnie uczniowie z patyków układają 9 pól i układają w nich pojedyncze przedmioty. Uczniowie na zmianę zabierają po 2 przedmioty zamieniają ich

	miejsce, druga osoba zamyka oczy na 5 sekund i odgadują, które przedmioty zmieniły miejsce. Uczniowie grę mogą również przeprowadzić podobnie jak grę w kółko i krzyżyk, dzieląc przedmioty na dwie kategorie okrągłe i krzywe, następnie umieszczają je w pustych polach, tak aby ułożyć trzy rzeczy tej samej kategorii obok siebie. 3) Faza podsumowująca Uczniowie na karteczce samoprzylepnej zapisują: - Co odkryły w szkolnym ogrodzie? - Co się im podobało, a co było trudne? Karteczki przyklejają na tablicę korkową, następnie nauczyciel odczytuje informacje zwrotne od uczniów.
Komentarz i ocena przebiegu lekcji	<u>Pozytywne aspekty pracy</u> - Uczniowie przebywają przez cały dzień na świeżym powietrzu w otoczeniu przyrody, pracują metodami aktywizującymi, współpracują w grupach, poznają wielozmysłowo świat roślin i zwierząt w przyjaznym otoczeniu. <u>Negatywne aspekty pracy</u> - Aktywności i lekcje w przyrodzie zależne są od warunków atmosferycznych, części zadań nie udałooby się przeprowadzić w deszczowy dzień. Ważne jest odpowiednie przygotowanie uczniów i poinformowanie rodziców i dopasowanie ubrań dzieci do warunków atmosferycznych. <u>Wnioski do dalszych działań</u>- Prace wykonane podczas zajęć przez uczniów mogłyby być zaprezentowane rodzicom uczniów w godzinach popołudniowych. Dzieci mogłyby podobne aktywności przeprowadzić z rodzicami np. zagrać w leśne memory, poprowadzić rodzica przez ścieżkę sensoryczną. Rodzice mogliby odgadywać co jest w pudełkach zmysłów, czy np. rozpoznawali by zioła po zapachach. Dzieci mogłyby oprowadzić rodziców po wystawie swoich prac "Wielobarwne i wielokształtne". W ten sposób rodzice dowiadują się czego nauczyły się dzieci oraz zapraszają ich do wspólnego odkrywania świata przyrody.

